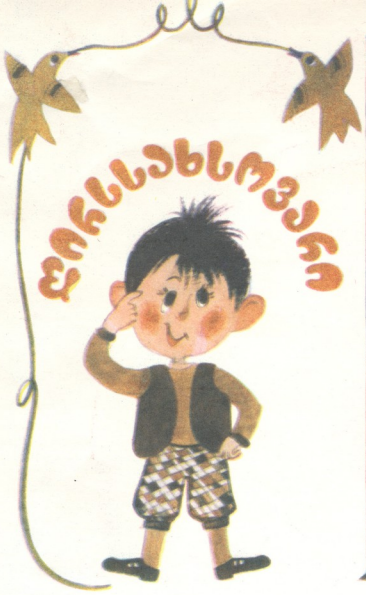

579
1984

תשס"ד

1984 תשס"ד

ღირსახსრობა

აკრილი

- 12—კოსმონავტიკის დღე.
- 16—23—ოქტომბრელთა საკავშირო კვირეული.
- 21—160 წლის წინათ დაიბადა ცნობილი ქართველი პოეტი, ბავშვების დიდი შეგობარი რაფიელ ერისთავი.
- 22—გლადიმერ ილიას ძე ლენინის დაბადების დღე.
- 24—ახალგაზრდობის სოლიდარობის საერთაშორისო დღე.

მხატვარი ნანა ვურულუია

მასშალა მრავლიშვილი

ლენინი

განათლების მუხუცი,
 ეს აზრის ოცდაორი
 სინარული სათავეა
 და დიდებით მოსაგონი.
 ეს აზრის ოცდაორი
 ვეაილებით შემოვიღო,
 ჩვენი დიდი მასწავლებლის
 დაბადების დღე უოფილა!
 იგი მუდამ დიდ-პატარას
 დასრუნავდა მშობელივით,

ბავშვთა სიკეთისკენ
 გზა დიდებით მოფენილი.
 მის ღვაწლსა და ნაამბავს,
 კეთილ საქმეს, მბაღ აზრებს,—
 ვფიცავთ, ვშველა ჩვენთაგანი
 სწავლით, შრომით დააფასებს.
 სინარულით ფრთაშესწველებს
 სიუვარულს რა შეგვინებებს,
 მისი სასუ დრომად გვიძღვის
 ჩვენ, პატარა ლენინელებს.

572
1984

ლენინი

საბჭოთა სახელმწიფოს დამაარსებელი და მსოფლიო პროლეტარიატის დიდი ბელადი ვლადიმერ ილიას ძე ულიანოვი (ლენინი) დაიბადა 1870 წლის 22 აპრილს ქალაქ სიმბირსკში.

მამამისი, ილია ნიკოლოზის ძე, მათემატიკისა და ფიზიკის მასწავლებელი იყო. დედა — მარია ალექსანდრეს ასული — დიასახლისი.

ულიანოვების ოჯახში ექვსი ბავშვი იზრდებოდა: ანა, ალექსანდრე, ვლადიმერი, ოლა, დიმიტრი და მარია.

ბავშვებო! თქვენთვის უდავოდ საინტერესო იქნება, თუ როგორ სწავლობდა და როგორ იქცეოდა სკოლასა და სახლში ვალოდია ულიანოვი, როდესაც ის თქვენი ხნისა იყო.

ცხრა წლის ვალოდია მშობლებმა ქალაქ სიმბირსკის კლასიკურ გიმნაზიაში მიიბარეს განათლების მისაღებად (გიმნაზია ახლანდელი სკოლის მაგვარი სასწავლებელი გახლდათ).

პირველი დღეებიდანვე პატარა ვალოდიამ არაჩვეულებრივი ნიჭითა და მუყაითობით გამოიჩინა თავი. კლასიდან კლასში იგი მუდამ წარჩინებით გადადიოდა.

გიმნაზიის ხელმძღვანელობა მას ყოველწლიურად ასეთი ქების სიგელით აჯილდოებდა.

სასწავლებლიდან დაბრუნდებოდა თუ არა, ვალოდია კაბინეტში შედიოდა, ესალმებოდა მამას და სხაპასუხობით ამცნობდა იმდღევანდელ წარმატებებს. „ლათინური — ხუთი“, „ალგებრა — ხუთი“, „ისტორია — ხუთი“... იცვლებოდა მხოლოდ საგნების დასახელება, ნიშანი მუდამ უცვლელი რჩებოდა.

ლენინის ძმა, დიმიტრი, იგონებს:

— ძნელი სათქმელია, რომელი საგანი უფრო უყვარდა ვალოდიას. ყოველი მათგანის მიმართ განსაკუთრებულ მიდრეკილებას ამჟღავნებდა, სწავლობდა არა მარტო ფრაიდი ნიშნის გამო, არამედ თავისებური სიყვარულით და ყოველმხრივი სრულყოფით. მისი ცოდნა ყოველთვის აღემატებოდა იმას, რასაც სახელმძღვანელო იძლეოდა.

იმ ხანებში გიმნაზიის მოწაფეებს ზნორად აძლევდნენ შინ შესასრულებლად ვრცელ თემებს, და ვადალ ორ კვირას უნიშნავდნენ. ვალოდიას თანაკლასელების დიდი უძრავ-ელესობა ბოლო დღეებისათვის ახანებდა დავალების შესრულებას, ვალოდია კი პირველი დღიდანვე იქერდა თადარიგს. უპირველესად გვემას შეადგენდა, მეგრე ჩამოწერდა იმ სახელმძღვანელოთა სიას, რომლებითაც აპირებდა ესარგებლა, შემდეგ სუფთა ფურცლებს მუაზე გადახაზავდა და მარცხენა მხარეს იწყებდა თემის წერას, მარჯვენას კი სუფთად ტოვებდა და იქ ყოველდღიურად შეჰქონდა შესწორებები და დამატებები. საბოლოოდ, როდესაც დავალებას სრულყოფილად დაამუშავებდა, ვარკვეული, ლამაზი ხელით გადაწერდა სუფთა რვეულში და დაისწავლიდა.

მიუხედავად იმისა, რომ პატარა ვალოდია ცოცხალი და მოძრავი ბავშვი იყო, მისი აღმზრდელები მუდამ აღნიშნავდნენ ვაკვეთილებზე მის სიღნიჯეს, ზრდილობას და წესიერებას.

ეს ღირსეული თვისებები ვლადიმერ ილიას ძე ლენინს მთელი ცხოვრების განმავლობაში ამშვენებდა.

17.11.84

ვ. შირაძის სახ. საქ. სსრ სახელმწიფო რესპუბლიკა

აბაი ბაღდადელი

როგორ ვნახე დენინი

(ძია ერმილეს ნაამბობი)

— მაშ თქვენ გინდათ იცოდეთ, როგორ ვნახე პირველად დენინი?— მიმართა ძია ერმილემ გარშემოყრულ ბავშვებს, ყურძნის კალათა ჩამოდგა და მტყუნები ჩამოურიგა.— ახლა გაიქეცით, წყაროდან ერთი ამ ღოჭით ცივი წყალი მომიტანეთ, მეც ცოტას შევისვენებ და გაიმბობთ.

გოგამ დასტავა ხელი ღოჭს, მას ცილა ჩააფრინდა, მე მოვიტანო, მაგრამ დავა ძია ერმილემ გადაწყვიტა:

— გოგია წავიდეს. დანარჩენები კი წამოდით, აი, იქ კაკლის ქვეშ დაეხდეთ.

— უჩემოდ არ მოყვეთ ამბავს,— გამოსძახა წყაროსაკენ გაქცეულმა გოგამ.

— ჰო, კარგი, არ ვუამბობ, არა!— დიმილით დაადგინა სიტყვა ძია ერმილემ, შემდეგ კაკლის ძირას ქვაზე ჩამოჯდა, ბავშვები კი მის გარშემო მოკალათდნენ.

— საიდან გაიგეთ, რომ დენინი მინახავს?— ჰკითხა მოხუცმა ბავშვებს.

— მასწავლებელმა გვითხრა, — უბასუხა ცილამ, — მერე ჩვენ გადავწყვიტეთ თქვენთან მოსვლა.

მაღე გოგამ მოარბენინა სველი ღოჭით წყაროს წყალი. ძია ერმილემ კუთხით გვერდულად მოიყუდა და ხარბად დალია, მერე ღოჭი განზე მიდგა და დაიწყო:

— ამ ორმოციოდე წლის წინათ, შენ ხარ

ჩემი ბატონი,—ბატონები ახლა აღარ არიან, მგრამ ასე ვარ ძველებურად მიჩვეული და ნუ მიწყენთ,—ამ ორმოცი წლის წინათ მეფის ჯარში ვმსახურობდი და პეტროგრადში ვიყავი. მერე ჩვენებმა ამ დიდებულ ქალაქს დიდი ლენინის პატივსაცემად ლენინგრადი დაარქვეს. ხომ კარგი სახელია?

— შესანიშნავი!—ერთხმად უბასუხეს ბიონერებმა.

— ჰოდა, პეტროგრადში ვიყავი ჯარში. გავიხედე და 1917 წლის თებერვალში მეფე ჩამოაგდეს. მოხდა ვერეთწოდებული ბურჟუაზიული რევოლუცია და ხელისუფლებას სათავეში სულ მალე შემამულეები, თავადები და კაპიტალისტები ჩაუდგნენ. ამ დროს ჯარში ხმა დაირხა, რუსეთში ემიგრაციიდან ბრუნდება მუშათა და გლეხთა პარტიის ბელადი და სულისჩამდგმელი ლენინი. ლენინი მოითხოვს, რომ შეწყდეს ომი, მიწა მიეცეს გლეხებს, ქარხნები—მუშებს და ძალაუფლება კი—მუშათა, გლეხთა და ჯარისკაცთა საბჭოებსო.

შეგვატყობინეს, ამა და ამ დღეს, ამა და ამ საათს ფინეთის ვაჯალზე მოვა მატარებელი და დავხვედეთო. იგრილა ხალხმა და აბა ჩვენ, ჯარისკაცებს რა გავგაჩერებდა. ერთი დღით ადრე იქ ვიყავი, სულ წინა რიგებში, და ვუცდიდი. მოვიხედე, გაიქედა ხალხით იქაურობა, სულ მუშები და ჯარისკაცები ვართ. მოულოდნელად საიდანღაც მოგრიალდა ჯავშნიანი ავტომობილი. ვიფიქრე, ეს ჩვენს შესაშინებლად ან დასარბევად ხომ არ გამოუგზავნიათ—მეთქი. თურმე ბოლშევიკებს მოეყვანათ.

— ის ჯავშნოსანი ახლა ლენინის მუზეუმში დგას,—შენიშნა გოგიაძე.

— შენ რა იცი?—გაუკვირდათ ბავშვებს.

— ქურნალში ვნახე დახატული.

— ჰოდა, ვდგევართ და ვუცდიით. ამ დროს შეიქნა ჩოჩქოლი,—მოღის, მოღისო. გავიხედე და ვაიღო რკინიგზის სადგურის კარი. ვლადიმერ ილიას ძე ლენინი მუშებმა და ჯარისკაცებმა ხელში აყვანილი გამოიყვანეს. ეს იყო ბელადის უდიდესი პატივისცემა მუშების მიერ. მგონია, ნამდვილად წამიგრძელდა კისერი, ვუყურებ, კარგად მინდა დავინახო. გამოიყვანეს და ერთი წუთი არ გასულა, ვხედავ, ლენინი ჯავშნოსანის კოშკ-

ზე დგას და სიტყვას ამბობს. რუსული კარგად მესმოდა და მის ყოველ სიტყვას ხარბად ვისმენდი.

— რა გითხრათ მაშინ ძია ლენინმა?—ჰკითხა ციკლამ.

— გვითხრა, რომ მართალია რუსეთში რევოლუცია მოხდა, მეფე ჩამოაგდეს, მაგრამ ძალაუფლებას მემამულეები და კაპიტალისტები დაეპატრონენ, რომლებიც ცდილობენ განაგრძონ მტაცებლური ომი. მათ უნდათ, მუშათა და გლეხთა შვილების, უბრალო ჯარისკაცების სისხლით მოიპოვონ სიმდიდრე და ქონებაო; მუშებისა და გლეხების საქმე კი ის არის, რომ ძალაუფლება გამოსტაცონ ამ ბურჟუებს და თავისი ხელისუფლება დაამყარონო.

აი, მაშინ კი მართლა აგვეჩილა ყველას თვალი. დავცხეთ ტაში და სულ „ურა“-ს ძახილით შევეგებეთ დიდი ბელადის ამ სიტყვებს. ამის შემდეგ არ გასულა დიდი დრო და

ოკდახუთ ოქტომბერს მუშებმა და გლეხებმა ლენინის მეთაურობით დაამხეს კაპიტალისტ-მემამულეთა ძალაუფლება. მას შემდეგ აგერ ორმოცი წელი გავიდა და ჩვენი მშობლიური კომუნისტური პარტია ძლევამოსილად მიუძღვის კომუნიზმის მშენებლობის საქმეს.

— ძია ერმილე, შენც ხომ მიიღე ოქტომბრის რევოლუციაში მონაწილეობა?—ჰკითხეს ბავშვებმა.

— როგორ არა, შეიღებო, მხოლოდ მე მაშინ პეტროგრადში აღარ ვიყავი, ოქტომბრის თვეში ფრონტზე ვიყოფებოდი. იქ რომ მოგვივიდა ამბავი, პეტროგრადში მუშებმა და გლეხებმა ლენინის მეთაურობით გადატრიალება მოახდინესო, ჩვენ მაშინვე ვიფრინეთ ჩვენი ოფიცრები და გენერლები, ავირჩიეთ ჯარისკაცთა საბჭოები და ლენინს დეჰეშა ვაუფუგზავნეთ: ფრონტის ჯარიც შენთან არის-თქო. ასე იყო. ჩემო პატარებო, ეს ამბავი, —დაასრულა თხრობა ძია ერმილემ.

პიპი პიპინაძე

იური გაგარინი

თუცა ბევრი კვირი გუუაზდა,
მას უველასკან ვანსსვაფებდით.
იური რომ იცინოდა,
იცინოდენ ვარსკვლავებიც.
მეოცნებე გოგო-ბიჭებს
აგვისრულა ნაცვრა ერთი—
მან ზირველმა შოიფრინა
მოკაშკაშე ვარსკვლავეთი.
ვიდრე იუა, ასასელა
მშობლიური ჩენი მიწა.
მერე... მერე ცად ამადლდა
და ვარსკვლავად გადაიქცა.

ოქტომბერი

პირველი ოქტომბრელები დიდი ოქტომბრის რევოლუციის შემსწრე პატარები იყვნენ, ისინი, ვინც მხიარული შემახილებით და დაფდაფებით ამხნევებდნენ რევოლუციის ჯარისკაცებს, მათს მამებსა და უფროს ძმებს. ამიტომაც მოხვეჭა ჩვენს ქვეყანაში ასეთი დიდი სახელი ოქტომბრელობამ.

დღეს საბჭოთა სახელმწიფოში 16 მილიონი გოგონა და ბიჭუნა ატარებს ამ საპატიო სახელს და სამკერდე ნიშანს, რომელზედაც ოქროსფერი სილუეტით ვალოდია ულიანოვა გამოსახული.

ბავშვებო, ხომ იცით, რაც ევალებათ ოქტომბრელებს?

ისინი მხარს უნდა უმშვენებდნენ მონივრულ პიონერებს, მათი ხელშეწყობითა და დარიგებით სკოლასა თუ სახლში, პიონერულ ბანაკებსა და სპორტულ თამაშობებზე უნდა შეითვისონ, როგორ უნდა სამშობლოს სიყვარული, მეგობრობა, შრომა და სწავლა, რათა ღირსეულად გააგრძელონ მათი უფროსი მეგობრების — კომუნისტებისა და კომკავშირელების დიდებული საქმე.

ყოველი წლის 16—23 აპრილს, მთელ ჩვენს თვალუწვდინელ ქვეყანაში დიდი სიზარულით აღინიშნება ოქტომბრელთა ერთკვირიანი დღესასწაული. ეს არის ჩვენი სანაქებო ბავშვების შვიდი ულამაზესი დღე.

მხატვარი მარინა ბაბიტაშვილი

ზალვა ფორჩხიძე

გაზაფხულის დიღა

ეს რა დიღა მოფრენიღა,
 ეს რა ცის ჭიატი ჩნდებღა,
 მიწა ნათლით მოფენიღა,
 ყვეღაფერიბე თვადი მირებღა!
 ცხრათვალა მზის სხივი ფარავს
 ყოვეღ ხეზე ყოვეღ ფოთოღს,
 შესევიღა ფერღოღს ფარა,
 დედას ვძებღს კრავი თოთო.
 თავღს ვვღებღა ჩიტი ბუღღეს,
 რა ღამაზი აუღღია!
 შიგ მზის ტოღა კვერციბი უღღეს,
 ჯერ არავიღს ჭაუღღია!
 ჭამოჩეკავს ოქროღს ფრინვეღს
 და ჭიკჭიკით შესძრავს სიგრცეღს,
 უჭადღობღებს მამუღს პირვეღს,
 გუღს სიხარუღს შემოგვიღსეღს.
 ეს რა დიღა მოფრენიღა,
 ეს რა სასწაული ვნახე,
 მიწა ნათლით მოფენიღა
 და უღღერიღს თვადღებღს ახეღს!..

მხატვარი ირინა რაზმაძე

ალექსანდრე ტაბატაძე

თასკა

იქ—ფრთი,
 აქ—ორი
 გუგუნებღს ტრაქტოროღი,
 დღე არის მესამე,—
 ხნავეღ და თესავეღ.
 საღ—ზორბაღს თესავეღ,
 საღ—ქერს და შვრიასა...
 დაღებღა აპრიღი
 და, შენი კენესამე,
 ჯეჯიღი საამოღ
 დაიწყებღს შრიღღსა.

ლაჩიბი კასის ჟიქაბი

ერთ უღრან ტყეში ვეება მუხა ეგდო. მუხას მზე აცხუნებდა და ბოლი ასდიოდა. ნამი შრებოდა. ის მუხა ვილადას მოეჭრა, მაგრამ მერე რალაც საშური საქმე გასჩენოდა და ტყიდან ვედარ გაეტანა. მუხას რტოები შეხმობოდა, კანი დაქენძოდა. მრავალი წელი აწვიმ-ათოვდა მას და ფიტავდა. ბერმუხის ქერქს ჭიანჭველები შესეოდნენ და შიგ ბუდეს იკეთებდნენ. ნაშუადღევზე იმ ტყეში ერთი ჭარმაგი კაცი შევიდა. იმ კაცს დიდი ოჯახი ჰქონდა, თორმეტი შვილი ჰყავდა; ერთი პატარა ფაცხა ედგა და იქ იძინებდა მთელი მისი ჯალაბობა. შინაური ფრინველი და საქონელი არ ჰყავდა. ღარიბი, თხის კაცი იყო და რის ვაივაგლახით არჩნდა ოჯახს. წაქცეული მუხა რომ დაინახა, მივიდა, ცული შიგ ჩაარჭო. მერე თვითონაც ჩამოჯდა, სულს მოვითქვამო, და თუთუნი გაახვია. ერთი ხანი ის ღარიბი კაცი რაღაცაზე ფიქრობდა. მერე წამოიგბა, მუხას ცული მიუკაქუნ-მოუკაქუნა, ეგებ რამეში გამომად-

გესო. მაგრამ შემდეგ ხელი ჩაიქნია და წავიდა. რამ მიიყვანა, არ ვიცი, მაგრამ გლეხი კაცი მეორე დღესაც მივიდა იმ ადგილას, სადაც ბებერი მუხა ეგდო, ცული მოუქნია და ქერქი ჩამოაცალა, შემდეგ ცულის ტარი ამოუდო და გადააბრუნა, ახლა იმ მხარეზეც ჩამოაცალა ქერქი, და ცული მიუკაქუნა. მუხამ ზარითი სმა გამოსცა. კაცმა მიაყურა-და, მუხა რაღაცას ლაპარაკობდა — ენა ამოედა...

„გამიტანე აქედან — გარკვევით გაიგონა კაცმა, — გამიტანე და დალობას გადამარჩინე. შენ ხომ სახლი არ გიდეგას და მე შენი ახალი სახლის დედა-ბოძი ვიქნები. შენ მხოლოდ შენება დაინყე და ღმერთი ხელს მოგიმართავსო“.

იფიქრა ღარიბმა კაცმა, იფიქრა და ბოლოს გადაწყვიტა:

ეს მუხა საკასრედ მიწოდო, მაგრამ, ჯანდაბას, რაც არის, არის, ოდა სახლის აშენებას შევედგებო. მოდენა ნათხოვარი კამეჩები, მიაბა მუხა და შინ მიიტანა, დადგა სახლის დედაბოძად და იმაზე დაფიქრდა, საშენი მასალა სად ეშოვნა. მერე დაამბა. ღარიბი კაცი დანვა, მკერდი კერაზე დათებულ ცეცხლს მიუშვინა და დაიძინა. როცა გამოეღვიძა, მზე ცის ტატნობზე იდგა, ჩიტები სტვიდნდნენ და ჭიკჭიკებდნენ ეზო-კარში, კაცმა თვალეები მოიფშვინა და დაინახა: დედაბოძის გარშემო ოდა სახლი აშენებულიყო. მივიდა, ცოლ-შვილი გააღვიძა, ნახეთ, ღმერთმა რა გვინყალობა. ყველამ გაიხარა. კაცი ოდა სახლში რომ შევიდა, დედაბოძმა სმა გამოსცა:

„ახალი ჩოხა-ახალუხი რატომ არ ჩაიცვი, მიდი, შენი და შენი ცოლ-შვილის შესამოსელიც აგერ მესერზე ჰკიდიაო“.

მივიდა კაცი, ჩამოსხნა ახალი შესამოსელი და ჯალაბს დაურთავა. შევიდნენ ყველანი ოდა სახლში და დიდ სასტუმრო ოთახში დასხდნენ.

პირის გასასველებელი რომ არაფერი გვაქვს, რა ვქნათო, — ცოლმა დაიჩივლა.

დედაბოძმა ქალის ჩივილი გაიგონა, და უცებ ოთახის შუაგულში მაგიდა გაჩნდა და სუფრა გაიწყო. მიუსხდნენ გემრიელ კერძებს და კარგად ისაუზმეს.

— ანი რა ვქნათ? — იკითხა ცოლმა.

ქმარმა უპასუხა: არაფერი ვიციო.

— როგორ თუ არაფერი, — უთხრა ქალმა, — დედაბოძს ჰკითხე და გეტყვისო.

— მითხარი, შენ გენაცვალე, ანი რა ვქნათო, — ჰკითხა კაცმა დედაბოძს.

დედაბოძმა ხმა გამოსცა: რასაც აქამდე აკეთებდით, ისევ ის გააკეთეთო.

კარგი, გენაცვალე, ეგრე ვიზამთო.

ქალს ეს ამბავი არ ეებიტნავა, მაგრამ რა უნდა ეღონა, გაჩუმდა. კაცმა თქვა, მე ყანაში წავალ, ოჯახს მიხედე და სადილი გაამზადეო.

ქალს ეგონა, სადილსაც დედაბოძი გვიწყალობებსო და ხელი არ გაუწმრევია.

გლეხკაცი ყანიდან მშვიერი დაბრუნდა.

ცოლმა უთხრა, შინ შევიდეთ და ვისადილოთო.

შევიდნენ ოდა-სახლში, მაგიდას მიუსხდნენ და სუფრაც გაიწყო. მაგრამ არა ისე მდიდრული, როგორც იმ დღით, არამედ ჩვეულებრივი და უბრალო, როგორც ადრე ჰქონდათ. კაცს გაუხარდა, ცოლმა დედაბოძს არ აწყენინა და ღარიბული სადილი არ ითაკილაო. საღამოსანს ვახშამიც ისეთივე გაიწყო, როგორც ადრე. პირველმა ღამემ ახალ სახლში სიზმარი იცის. ყველას, დიდსა და პატარას, საკვირველი სიზმარი დაესიზმრა. მერე გათენდა. კაცი ოდის ავიანზე გავიდა და დაინახა — მისი უმცროსი ბიჭი უკვე უღვაშადერებული ვაჟი იყო. ერთ ღამეში გაზრდილიყო და დავაჟკაცებულყო, იდგა ეზოში და შეშას ჩეხავდა, სხვები კიდეც სადღაც წასულიყვნენ, სხვაგან ედგათ ოდა-სახლები. გასათხოვარნი გათხოვილიყვნენ, ვაჟებს ცოლები შეერთოთ.

ამასობაში ის ერთი გახვევა თუთუნიც დაიღია, კაცმა ნამწვავი მოისროლა, მუხაში ჩარჭობილი ცული ააძრო, ერთი მწარედ ამოიოხრა და შინისაკენ გაემართა.

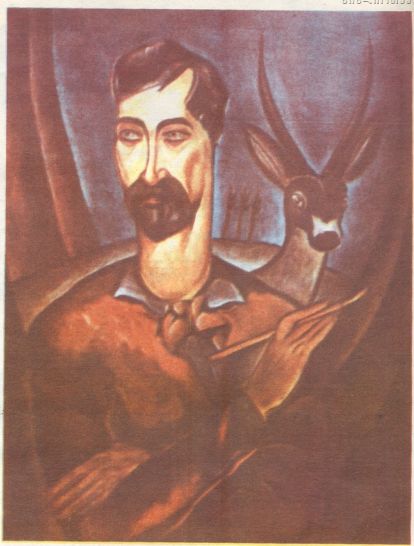

ნიკო ფიროსმანის პორტრეტი

ბავშვებო! მეოცე საუკუნის დიდი ქართ-
ველი მხატვრის ნიკო ფიროსმანის ეს ფერ-
წერული ჰორტრეტი ეველას შეგიძლიათ
ნახოთ საქართველოს სელოვნების სახელმ-
წიფო მუზეუმში.

ცნობილ ქართველ მხატვარს ლადო გუ-
დიაშვილს რამდენიმეჯერ უნახავს ნიკო ფი-
როსმანი მისი სიცოცხლის უკანასკნელ
წლებში, როცა დიდი ქართველი მხატვარი
მტკვარგაღმა, ღარიბების უბანში ცხოვრობ-
და. იქაური დუქნებისა და სამიკიტნოების
პატრონები კედლების მოხატვას და აბრების
გაფორმებას სთხოვდნენ თურმე „მხატვარ
ნიკალს“.

ლადო გუდიაშვილის კადმოცემით ფი-
როსმანს კიბის ქვეშ, ბნელ სარდაფში უც-
ხოვრია. სარდაფს თურმე ლამაზ აძუქებდა;
კუთხეში მიურთილი იყო ხელსაწყოები, ვედ-
რო, საღებავები, ფუნჯები და მუშაბა (მუ-

შაბაზე ფიროსმანს ბევრი სურათი აქვს
დასატული).

ფიროსმანი მბღალი კაცი ეოფილა, იმ
დროს უკვე შეჭადარავებული; გონიერი და
მშვიდი მხერბ ჰქონია, შეერეჭილი წვერი
და დაბლა დაშვებული უღვაძი; ნაცროსფე-
რა ზიჯავი და საღებავებით დასვრილი სქე-
ლი მარვალი ცვძია.

ლადო გუდიაშვილის მიერ შესრულებუ-
ლი ჰორტრეტიდან სწორედ ასეთი ფიროს-
მანი შემოგვეურებს მშვიდი და ნაღვლიანი
თვალებით.

პიპი პიპიპიპი

ხიჩაველი

წელიწადის ოთხივე დროს თავისებურად ლამაზია ტყე. გაზაფხულზე ყვითლად აყვავილდება ხოლმე შინდი, თეთრად — პანტა, მაჟალო, ზღმარტლი, წითელი და შავი კუნელი... ირგვლივ ისეთი სურნელი ტრიალებს, ისეთი, მართლაც რომ ვერ იტყვის ენა! ჩიტებიც მაშინ აკეთებენ ბუდეებს და იქაურობაც აკი სახვება მათი გალობა-ჭიკჭიკით. უკეთეს დასასვენებელ, დამატკობელ ადგილს, ბევრიც ეცადოთ, ვერ იპოვნით ვერსად.

ზაფხულზე, ძალიან, ძალიან რომ ცხელა, ნამდვილად მისწრებაა ტყეში ყოფნა: ცივი წყაროებიც იქ არის და ერთმანეთზე გადაბმული ჩრდილიც. ჩრდილში კი სიგრილეა ყოველთვის.

მერე შემოდგომა მოდის. მაშინ უკვე დამწიფებულია შინდიც, პანტაც, მაჟალოც, ზღმარტლიც, წითელი და შავი კუნელიც... რა გული მოგითმენს, არ შეანოდო ხელი! მერე სოკოები? ხობხისმკერდა, ირმისტუნა, წითელკაბა — ხომ ლამაზი სახელებია? კიდევ: ფიჩხა, ნიყვი, ხრაშუნა, რძიანა... რა ჩამოთვლის!..

ზამთარშიც ლამაზია ტყე — ჩამობარდნილი ხეები ისე გაყუჩებულან, გარინდებულან, თითქოს ღრმა ფიქრში წასულანო. ნიავი რომ წამოუბერავს, შეტოკდებიან ხეები, ჩამობერტყავენ თოვლს და ერთბაშად გაშვილდებიან ხოლმე... გაიხედავ: მოკალოეზულ ადგილზე რაღაცის არეული ნაკვალევია. დააკვირდები: კურდღელს არ უთამაშია!? კურდღელსაც უხარია თოვლის მოსვლა. უთოვლო ზამთარი, თქვენი არ იყოს, არავის არ მოსწონს. რაკი ზამთარია, უნდა მოთოვოს კიდევაც.

მაგრამ შემოდგომის ტყე მაინც სულ სხვაა — მაშინ უკვე დამწიფებულია პანტა, მაჟალო, ზღმარტლი, წითელი და შავი კუნელი. მაშინ ნაბლიც შემოსულია და წინიბოც. ნავალთ ტყეში, მოკვრეფთ, მოვადგროვებთ ამ ხილს და გახარებულები გბრუნდებით უკან. შემხედურები თუ გვკითხავენ, რა მოგაქვთო, უყოყმანოდ ვუპასუხებთ — ტყის ხილიო. ამ შემთხვევაში აზრი კი გასაგებია, მაგრამ ორ სიტყვას ვხმარობთ, მაშინ, როცა მშვენიერი შესატყვისი გვაქს ხიჩატელი.

მაშ ასე: უნდა ვთქვათ არა ტყის ხილი, არამედ — ხიჩატელი. ვისაც ჩვენი მშობლიური ენა უყვარს, ყველაზე ადვილად ის დაიმახსოვრებს. სიყვარულით კი ვის არ გვეყვარს!

მხატვარი ლალი ლომთაძე

ბავშვებო! თქვენ გახსოვთ, რომ გახულ წელს ჩვენი ჟურნალის მე-9 ნომერში ჩუბრიკით «ცისარტყელა» დაიბეჭდა XV საუკუნის სახელგანთქმული იტალიელი მხატვრის, არქიტექტორის, მეცნიერისა და ფილოსოფოსის ლეონარდო და ვინჩის ავტოპორტრეტი.

ლეონარდო და ვინჩი პატარა ზღაპრებსა და ლეგენდებსაც წერდა. ვთავაზობთ მის ზღაპარს

ლეონარდო და ვინჩი

ჭიანჭველა და ხორბლის მარცვალი

მკის შემდეგ მინდორში დარჩენილი ხორბლის მარცვალი მოუთმენლად ელოდა წვიმას, რომ ყინვების დადგომამდე ღრმად ჩამშვრალიყო ნესტიან მიწაში.

ხორბლის მარცვალს გვერდით ჭიანჭველამ ჩაურბინა, შენიშნა ის და გაიხარა; მიიმე ნადღელი ზურგზე წამოიკიდა და ბუღისაკენ წაიღო.

შინ გათენებამდე რომ მიეღწია, გაუჩერებლად მიცოცავდა, ტვირთი კი თითქოს სულ უფრო მიმიდებოდა.

— რას იწყებე წელს? აქ დამაგდე. — შევედრა ხორბლის მარცვალი ქანცგანწყვეტილ ჭიანჭველას.

— მე რომ დავაგდო, — ხვნეშით უპასუხა ჭიანჭველამ, — ზამთარში უჭმელად დავრჩებით, ჩვენ ბევრნი ვართ და ყოველი ჩვენგანი ვალდებულია ჭიანჭველების ბუღის მარაგი გაამრავლოს.

მაშინ მარცვალი დაფიქრდა და უთხრა:

— მე მესმის შენი, პატიოსანო მშრომელო, მაგრამ შენც შედი ჩემს მდგომარეობაში. ყურადღებით მომისმინე, ჭკვიანო ჭიანჭველა!

ჭიანჭველას შესვენების საშუალება მიეცა, კმაყოფილმა მიიმე ტვირთი ზურგიდან მოიხსნა და დასასვენებლად ჩამოჯდა.

— იცოდე, — უთხრა მარცვალმა, — ჩემში დიადი ცხოველმყოფელი ძალაა. ჩემი დანიშნულება ახალი სიცოცხლის წარმოშობაა. მოიდი, ერთ რამეზე მოვილაპარაკოთ.

— რაზე?

— აი რაზე. თუ ჭიანჭველების ბუღეში არ წამათრევ და აქ, ჩემს მშობლიურ მინდორზე დამტოვებ, მაშინ ზუსტად ერთი წლის შემდეგ სამაგიეროდ ას ზუსტად ჩემნაირ

მარცვალს მიიღებ.

გაოცებულმა ჭიანჭველამ უნდობლად გაიქინა თავი.

— დამიჯერე, კეთილო ჭიანჭველა, რასაც გეუბნები, სრული ჭეშმარიტებაა, თუ შენ ახლა უარს იტყვი ჩემზე და მოიცდი, მე ასე მაგად დევაჯილდოებ შენს მოთმინებას, და შენი ბუღე ზარალში არ დარჩება.

ჭიანჭველა დაფიქრდა, კეფა მოიფხანა — „ასი მარცვალი ერთის სანაცვლოდ! ასეთი რამ მხოლოდ ზღაპრებში ხდება“.

— როგორ გავკეთებ ამას?

— მენდე, — უთხრა მარცვალმა, — ეს არსებობის ყველაზე დიდი საიდუმლოებაა. ახლა ამოთხარე პატარა ორმო, ჩამმარხე, ზაფხულში კი ისევ დაბრუნდი.

დანიშნულ დროს ჭიანჭველა მინდორში დაბრუნდა. ხორბლის მარცვალმა დანაპირები შეასრულა.

თარგმანი ქაიხიშვიან ლუგვამიძე

შავანილია ნოთაქ ნიგნვი

ჩვენი ჟურნალის გასული წლის მე-4 და მე-7 ნომრებში გაგაცანით ადრე საქართველოში მოხინაძრე და ახლა ამომწყდარი ან მიუვად ადგილებში შემორჩენილი ცხოველებისა და ფრინველების რამდენიმე სახეობა, რომლებიც შეტანილი არიან „საქართველოს სსრ წითელ წიგნში“.

ცხოველები, ფრინველები, მცენარეები, ცოცხალი და არაცოცხალი ბუნების ძეგლები—ყველაფერი ერთად ამა თუ იმ მხარის ბუნებაა. ბუნებას კი დაცვა და გაფრთხილება ესაჭიროება... ეს ყველას ვაღია, დიღებისაც და თქვენიც, პატარებისაც.

საქართველოში გადაშენების პირას არიან მისული ძვირფასი ბეწვის მქონე პატარა ცხოველები წაფი და წაშლა, გადაშენება ემუქრება ჩვენი თაუნის (ცხოველთა სამყაროს) ერთ-ერთ საინტერესო წარმომადგენელს—ზაზუნასაც.

ანდა აი, ძვირფასი თევზი ბუთხი საქართველოში მხოლოდ მდინარე რიონშია შემორჩენილი და ისიც ცოტა.

იკლ ძვირფასი თევზის—ორატლის რაოდენობაა, და ამის მიზნია მდინარეების დაბინძურება უსარგებლო ნარჩენებით.

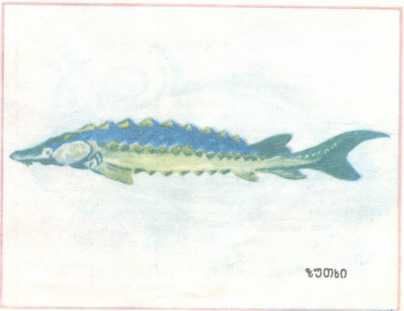
ანდა ფრინველები. შეგარდენი, რომელსაც მოხინაძრე ფრინველად წვრთნიდნენ, ახლა სულ ცოტაა ჩვენში დარჩენილი. სულ 2—3 წყვილია საქართველოში რუსი წერა. შემთხვევით თუ შეგვხვდება მიმოფრენისას გავაზი, კლებულობს როქო, ლაქო, გნლი, მყიფანი გედი...

რუნი ვირო

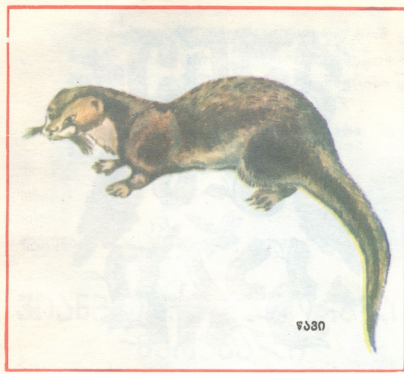
შეპარდენი

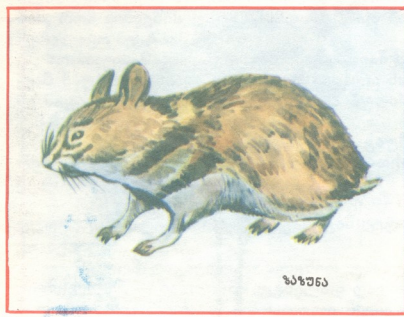
ბუთხი

ს. შირაქის სსრ. საქ. სსრ.
სახელმწიფო რესპუბლიკა
ბარბელის განმარტება

ქვეყნის კვლევა

ჩინვიორდი

ჩაჩუნა

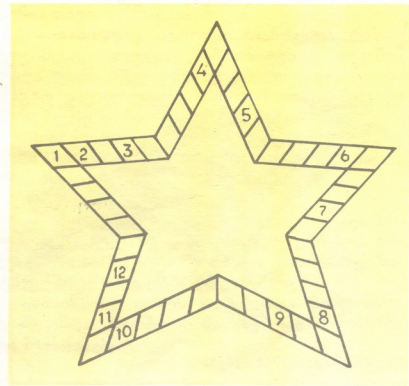

მუიანი ბული

ჩინვიორდი

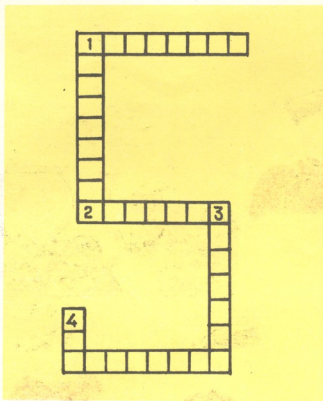
ჩინვიორდი ინგლისურად ჯაქს ნიშნავს, უორდ კი—სიტყვას, და ჩინვიორდში სიტყვები ჯაქსის რგოლებივით უერთდება ერთმანეთს—ერთი სიტყვის ბოლო ასოთი მეორე სიტყვა იწყება, მეორის ბოლო ასოთი—მესამე და ასე შემდეგ.

- გთავაზობთ ორ ჩინვიორდს.
1. პაწაწინა მდინარე წყალი;
 2. მუშის შრომის იარაღი;
 3. კონტინენტებს შორის მოქცეული წყლის აუზი;
 4. ქართული ლეგენდის გმირი ქალი;
 5. ხუროთმოძღვრული ძეგლი კახეთში;
 6. თავქოჩორა ფრინველი;
 7. ერთგვარი ხალხური შეჯიბრება ცხენოსნობაში;
 8. კრილობა, წყლული;
 9. ადგილი საქართველოში, სადაც XVIII საუკუნეში დიდი ისტორიული ბრძოლა მოხდა;
 10. მიდამო, ადგილი;
 11. ხმის გამომახილი;
 12. მაღალი სახელმწიფო ჯილდო.

მეორე ჩაინვორდი, რომელშიც სასწავლო საგნებისა ჩასაწერი, კიკეთის რვაწლიანი სკოლის მოსწავლემ ანა ჩოხელმა შეადგინა. აქ „ჯაჭვი“ ცოტა თავისებურად არის „გადაბმული“.

1. თარაზულად — დედაძინის შემსწავლელი საგანი; შეფუთვად — ერთ-ერთი უცხო ენა; 2. წარსულის შემსწავლელი საგანი; 3. მათემატიკური საგანი; 4. ციური სხეულების შემსწავლელი საგანი.

ჩიქუსი

ჭიქუსი

საქართველოს ალკა ცე-ისა და ვ. ი. ლენინის სახელობის პიონერთა ორგანიზაციის რესპუბლიკური საბჭოს ეურნალი უმცროსკლასელთათვის.

გამოცემის 1987 წლიდან.
საქ. კა ცე-ის გამოცემლობა.

მთავარი რედაქტორი
ენაძე ნინოზარკაძე

სარედაქციო კოლეგია: იმუხრამე აბგოძე, ილია ანთოლაძე, კუპარო გოგივაშვილი, სოლომონ დემურაშვილი, ლეილა ირაძე, მანანა კობახიძე, გელა ლოსაბერიძე, მამუკა მგაველიშვილი, ჯუჯა ნადირაძე, გიორგი გომინიშვილი (სამხატვრო რედაქტორი), თინათინ ჩალაშვილი (მხ. მდივანი), ვიზი ვიზინაძე, მანანა ხაჩიძე.

ტექნიკური რედაქტორი
ენელი წირეთელი

მისამართი: რედაქციის, გამოცემლობის, სტამბის — თბილისი, ლენინის, 14. ტელ.: მთ. რედაქტორის 98-41-80, 98-98-16; ს/მ მდივნის 98-10-82, 98-98-18; სამხ. რედაქტორის — 98-98-18; განყოფილებების: 98-98-19; 98-98-17.

გაზეთი ასაწევად 18. მ. 84 წ., ხელმოწერილია დაბეჭდვად 20. მ. 84 წ., ქალაქის ზომა 80×90/16. ფა. ნაბ. ფურც. 2,5, ტირაჟი 168000, შეკვეთა № 859.

უფლებო ნახატ ლადო ტბინიშვილისა

«Дила» («Утро»), ежемесячный журнал ЦК ЛКСМ Грузии и Грузинского Республиканского Совета Всесоюзной пионерской организации им. В. И. Ленина для младшеклассников, на грузинском языке.

Отпечатано в типографии издательства ЦК КП Грузии.

Главный редактор Эивер Нижарадзе (тел. 93-41-30).

Адрес редакции и издательства: 380096, г. Тбилиси, ул. Ленина, 14.

Объем 2,5 печатных листа, тираж 163000. Заказ № 389.

810/62

მინაქასა და თანლილას აგებენ

მხატვარი

ილუზორ აგბოტაძე

თანლილას
სათონაში
თველესა

აბლილს ძიხვი მინა
აბლილას და ანაქსა
აბლილასა.

თანლილას თველეს
დააქვიცა

მე მინაქასა
მეცინა!

ქველეს
სათონაში
ბამაქასილას

თანლილას წვერის
საქარსი
მიხრთვა.

მინაქასა
წვერის
მინაქასა

ანა წვერისაქვილას
მოქვილასი ვარ

მიხრთვი

თანლილას
მოქვილასა
მინაქასა

მე მინილ-
ქვილასი
ვსოქვილას.

საინწვერისა
მინილასა
სამაქარა?

სამოქვილასი,
ბამაქასა!

მინაქასა
სამოქვილასი
ბამაქასილას

თანლილას
მინაქასა
მინაქასა
აბლილასა.

ბამაქასა
დაქვილასა